

працівників; запровадження системи профвідбору абітурієнтів на навчання за фахом «соціальна робота»; наявність в навчальних планах курсів за вибором з проблеми соціальної роботи в міжкультурному середовищі; складання навчальних планів за системою «мейджор-майнор»; розробка навчальних програм спільно з соціальними агентствами; вивчення другої іноземної мови (мови національної меншини регіону); досвід наставництва над практикантами у соціальних агентствах; впровадження «програм вирівнювання» для отримання ступеня магістра з соціальної роботи; створення відповідного полікультурного освітнього середовища ВНЗ; широке застосування активних форм і методів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Morales A.T. Social Work: A Profession of Many Faces. – 12th ed. / A.T. Morales, B.W. Sheafor. – Boston: Allyn & Bacon, 2012. – 552 p.
2. Sleeter C. E., Grant C.A. Making choices for multicultural education: Five approaches to race, class and gender/ C.E. Sleeter, C.A. Grant. – New York: Wiley, 1999. – 339 p.

Б. Я. Булеза,

лікар-імунолог

Закарпатської обласної клінічної лікарні

bohdana@ mail.ru

Науковий керівник

доктор педагогічних наук, професор

І. В. Козубовська

ПРОФІЛАКТИЧНІ І РЕАБІЛІТАЦІЙНІ АСПЕКТИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Професійна соціальна робота в Україні і підготовка відповідних фахівців започатковані в Україні порівняно недавно. Незважаючи на досить інтенсивні дослідження різних аспектів соціальної роботи, які здійснюються впродовж останніх років вітчизняними вченими (С. Архипова, О. Безпалько, І. Зверева, А. Капська, О. Карпенко, Л. Міщик, В. Поліщук та ін.), багато важливих питань залишаються вивченими поки що недостатньо. Зокрема, це стосується питання медико-соціальної роботи.

Медико-соціальна робота розглядається вченими, як один із напрямків соціальної роботи і в той же час важливий компонент соціальної медицини, що має виражений прикладний характер.

А. Мартиненко пропонує розглядати медико-соціальну роботу як мультидисциплінарну професійну діяльність медичного, психолого-педагогічного і соціально-правового характеру, спрямовану на відновлення, збереження та зміцнення здоров'я населення. На думку вченого, МСР принципово змінює комплексну допомогу в сфері охорони здоров'я, тому що передбачає проведення системних медико-соціальних впливів на більш ранніх етапах розвитку хвороби і соціальної дезадаптації, які потенційно ведуть до важких ускладнень чи інвалідності. Отже, медико-соціальна робота має не тільки виражену реабілітаційну, а й профілактичну спрямованість [1].

Згідно позиції Ю. Шуригіної, медико-соціальна робота – це вид соціальної професійної діяльності медичного характеру, спрямований на відновлення, збереження і укріплення здоров'я. Це процес діагностики проблеми життєдіяльності індивіда, її корекція, динамічний супровід і оцінка впливу [2].

Особливістю медико-соціальної роботи є те, що як професійна діяльність вона формується на стику двох самостійних галузей – охорони здоров'я і соціального захисту населення. Медичні працівники на практиці часто виконують функції соціальних працівників. У свою чергу, соціальні працівники працюють з особами, які мають психічні та фізичні патології і виступають у ролі лікарів.

Таким чином, медико-соціальна робота тісно переплітається з діяльністю органів системи охорони здоров'я. Але при цьому вона не перевищує межі своєї компетенції, не претендує на виконання лікувально-діагностичних функцій, а передбачає тісну взаємодію з медичним персоналом і чітке розмежування сфер відповідальності.

Особливе місце в процесі медико-соціальної роботи, як засвідчує аналіз зарубіжної і вітчизняної наукової літератури, належить профілактиці захворювань і медико-соціальній реабілітації.

Профілактику поділяють на первинну і вторинну. Заходи первинної профілактики спрямовані на забезпечення здорових умов праці, побуту, довкілля з метою попередження виникнення захворювань та травм. До них належать: медико-гігієнічне навчання та виховання населення; диспансерне спостереження за здоровими людьми та особами з факторами ризику; санітарно-протиепідемічні та санітарно-технічні заходи,

спрямовані на забезпечення здорових умов праці, побуту, стану довкілля тощо.

Заходи вторинної профілактики спрямовані на попередження у хворих ускладнень, поліпшення здоров'я у разі його погіршення, підтримання максимально можливого рівня працездатності, попередження інвалідності, попередження поширення інфекційних захворювань. До них належать: медико-гігієнічне навчання хворих та їх родичів; диспансерне спостереження за хворими, використання засобів медико-соціальної реабілітації для попередження ускладнень захворювання, максимально можливого відновлення і підтримання працездатності; санітарно-протиепідемічні заходи, які спрямовані на своєчасне виявлення інфекційних захворювань, повідомлення про інфекційного хворого в санітарно-епідеміологічну станцію, організація ізоляції хворих, спостереження за контактними та одужуючими.

Технології медико-соціальної реабілітації – це система медичних, соціально-економічних, психологічних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я людини, її працездатності і соціального статусу, тобто повернення людини до повсякденного життя у сім'ї, трудовому колективі як повноцінного члена суспільства; діагностика – це детальне вивчення результатів медичного обстеження і відповідних медичних документів, а також аналіз професійно-трудова і соціально-побутових даних про клієнта; медико-соціальна експертиза – визначення в установленому порядку потреб особи в заходах соціального захисту, на основі оцінки обмежень життєдіяльності та ін.; терапія – соціальне лікування, соціальний захист хворого, який сприяє виявленню прихованих або нереалізованих можливостей і здібностей клієнта з метою подальшої оптимізації його життєдіяльності; адаптація – надання допомоги у вирішенні проблем, пов'язаних з пристосуванням до нових умов життя в результаті втрати працездатності чи інвалідності, сприяння у вирішенні матеріальних проблем за рахунок реалізації власного потенціалу клієнта, включаючи професійне навчання і працевлаштування

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартыненко А. В. Теория и практика медико-социальной работы: учеб. пособие / А. В. Мартыненко. – М. : Гардарики, 2007. – 159 с.
2. Шурыгина Ю. Ю. Роль инновационных технологий в повышении эффективности организации медико-социальной помощи населению // Дисс. докт. мед. наук: 14.00.33 – Общественное здоровье и здравоохранение / Ю. Ю. Шурыгина. – Кемерово, 2006. – 282 с.